

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-469

31.5.2024

KLP Skadeforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Helsearbeider – løft av pasient – ryggskade – arbeidsulykke – yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Forsikrede fikk smerter i ryggen under løft av en pasient som hadde falt. Foretaket avslo krav om erstatning med henvisning til at det ikke forelå en arbeidsulykke. Saken reiste spørsmål om hendelsen kunne anses som en arbeidsulykke. Etter en konkret vurdering bemerket nemnda at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort at hendelsen var en arbeidsulykke verken etter det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede fikk vondt i ryggen på jobb den 1.2.22.

I skademeldingen til foretaket (utdatert) fremgår det om hendelsen:

Ulykken skjedde da jeg i en akutsituasjon, for å avverge skade på omsorgstrengende pasient, måtte foreta et sololøft av voksen mann. Se for øvrig min redegjøring til NAV [sted] av 20.03.2023.

I forsikredes redegjørelse til Nav 20.3.23 fremgår:

1: Ytterligere beskrivelse av skadesituasjonen:

Jeg fikk ikke på noe tidspunkt beskjed om å vente på personløfteren. Jeg hadde bare fått beskjed om at beboer hadde falt og at jeg straks måtte komme til og hjelpe ham.

2: Det er ikke vanlig å løfte beboere aleine, slik at det må defineres som et avvik fra etablerte rutiner når jeg denne gangen ble aleine om å løfte vedkommende som hadde falt og som lå på gulvet. Jeg har aldri tidligere løftet aleine. Jeg har tidligere opplevd at beboere har måttet løftes opp etter fall, men da har vi alltid vært 3 personer eller 4 til å løfte.

3: Dette skjedde i 1. etasje. Personløfteren var i 2. etasje. Etter hvert, og lenge etter at jeg hadde hjulpet beboeren som hadde falt, så kom den, men det tok mange minutter.

4: Jeg opplevde situasjonen som akutt både fordi jeg ble ropt til høylydt av mine 2 kolleger som insisterte på at jeg straks skulle hjelpe beboeren opp, og fordi beboeren selv skrek til meg sa, samtidig som han fysisk tok tak i meg og holdt fast, åpenbart med sikte på at jeg skulle hjelpe ham med en gang. Han var således insisterende både verbalt og fysisk og understreket på denne måten at han ønsket at noe måtte skje mest mulig umiddelbart.

Vi har lært at personløft ikke skal foretas av en, men av flere. Etter skadetilfellet har arbeidsgiver endog understreket dette ved å holde kurs for oss om løfting. Jeg var fra før av klar over dette. Jeg løftet derfor ikke aleine uten grunn da dette skjedde. Mitt løft var utslag av en vurdering hos meg om at det var en akutsituasjon som straks måtte avhjelpes, og at det etter omstendighetene ble slik at jeg ble aleine å foreta denne avhjelping. Jeg skal ikke spekulere i hvorfor mine tilstedeværende kolleger valgte å ikke tre støttende til men i stedet nøyde seg med å heftig tilskynde at jeg skulle løfte beboeren aleine.

Nav godkjente "akutte smerter rygg etter løft" som yrkesskade 19.4.23, jf. ftrl. § 13-3.

Foretaket avslo kravet 11.9.23, da det ikke fant at hendelsen falt inn under det markerte eller avdempede ulykkesbegrepet.

Forsikrede har i det vesentligste anført at han har vært utsatt for en yrkesskade. Det forhold at Nav har godkjent skaden som yrkesskade taler også for at skaden skal godkjennes som yrkesskade etter yrkesskadeforsikringsloven. Det er i den sammenheng vist til Rt-2004-261, FSN-4714 og FSN-6160.

Skadetilfellet var utslag av en avvikssituasjon, og brukerens hjelpebehov fremstod som akutt. Videre var kollegaers manglende vilje og evne til å avhjelpe i akuttsituasjonen medvirkende til at den oppståtte situasjonen ble håndtert irregulært i forhold til innlærte prosedyrer. Det ligger ikke innenfor forsikredes normale arbeidsoppgaver å foreta et slikt sololøft som han her har utført. Det er videre vist til at det ikke er noe absolutt krav om ytre hending, jf. Rt-2007-882 avsnitt 37. Videre er det vist til betydningen av ugunstig arbeidsstilling og usedvanlig belastning, jf. Rt-2005-1757.

Forsikrede har vist til avgjørelser fra nemnda, blant annet FinKN-2015-300, FinKN-2023-123, FinKN-2015-064, FSN-5877, FSN-6446.

Foretaket har i det vesentligste anført at forholdet faller utenfor yfl. § 11. Foretaket foretar en konkret vurdering av om hendelsen er en arbeidsulykke, og er ikke bundet av vedtaket fra Nav.

Hendelsen slik den er beskrevet oppfyller ikke kravet i det markerte arbeidsulykkesbegrepet, da det ikke skjedde noe plutselig og uventet i det ytre i forbindelse med løftet. Hendelsen oppfyller heller ikke kravet i det avdempede arbeidsulykkesbegrepet. Det var etter opplyste ikke knyttet spesielle risikomomenter til eller noe ekstraordinært ved det som skjedde. Løft er en av de normale arbeidsoppgavene i den stillingen forsikrede har som helsearbeider. Det foreligger heller ikke opplysninger som tilsier at det var nødvendig å gjøre et sololøft i stedet for å vente på tilgjengelig hjelpemiddel. Det var også andre ansatte til stede som kunne ha hjulpet til dersom situasjonen var kritisk for pasienten. Foretaket har vist til FinKN-2012-241.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om hendelsen 1.2.22 er å anse som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Nemnda bemerker innledningsvis at Navs avgjørelser ikke er bindende for foretakets vurdering etter yfl.

I vurderingen av hvilket faktum som skal legges til grunn legger nemnda betydelig vekt på begivenhetsnære bevis, og da særlig nedtegnelser gjort av fagfolk, f.eks. leger. Dette er i tråd med prinsippene for bevisbedømmelsen som er lagt til grunn av Høyesterett, jf. blant annet Rt-1998-1565, og er i tillegg et utslag av nemndas rent skriftlige behandling. Det er forsikrede som har bevisbyrden for at vilkårene for rett til erstatning er oppfylt.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3. I denne paragrafens annet ledd defineres dels et markert og dels et avdempet ulykkesbegrep. Vilåret for det markerte ulykkesbegrepet er at vedkommende utsettes for en plutselig og uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet defineres som "en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". I Rt-2005-1757 avsnitt 51 har Høyesterett uttalt at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning".

Skade oppstått under utførelse av ordinært arbeid anses normalt ikke som en arbeidsulykke, jf. Rt-2006-1642. I flere saker har Høyesterett uttalt at det kreves et ulykkesmoment for at det skal foreligge en hendelse som omfattes av det markerte ulykkesbegrepet, jf. blant annet Rt-2009-

1619, avsnitt 53. Dette innebærer at noe i den ytre situasjonen må ha utviklet seg på en uventet måte og at dette uventede er årsaken til den aktuelle skaden, jf. nemndas avgjørelse 2022-387 og 2021-54.

I aktuelle sak fikk forsikrede ryggsmarter ved løft av en bruker. Slik skadehendelsen er beskrevet, både i skademeldingen til foretaket og senere redegjørelse til Nav, skjedde skaden da forsikrede løftet opp en bruker som allerede lå på gulvet.

Det ingen opplysninger om at noen plutselig og uventet ytre hending var årsak til forsikredes ryggsmarter under løftet. Etter nemndas syn kan det ikke anses som uventet at det i forsikredes arbeid kan oppstå situasjoner hvor beboere/pasienter av ulike årsaker faller og har behov for hjelp. Forsikrede foretok et planlagt løft, og var kjent med situasjonen. Det forhold at beboere/pasienter kan være krevende å håndtere i slike situasjoner eller at situasjonen i seg oppleves som stressende, kan i seg selv ikke heller anses å være uventet, jf. 2020-764 og 2021-1165. Nemnda kan etter dette ikke se at hendelsen omfattes av det markerte ulykkesbegrepet.

Høyesterett har lagt til grunn at det ikke stilles et absolutt krav om noen ytre hendelse når arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner var utsatt for en ekstraordinær påkjenning eller belastning, se blant annet Rt-2009-1626 avsnitt 29. Det følger videre av samme avsnitt at det må ha skjedd et avvik fra det normale i vedkommendes arbeid, enten fordi arbeidstakeren har utført arbeidsoppgaver utenfor rammen for arbeidet eller ved at ordinært arbeid er blitt utført på en uvanlig måte. Avviket må dessuten ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning.

Slik saken er opplyst finner nemnda at hendelsen ikke kan anses omfattet av det avdempede ulykkesbegrepet. Nemnda legger til grunn at det å bistå pasienter etter et fall, inngår i forsikredes normale arbeidsoppgaver som helsefagarbeider. Det forhold at løftet ble utført alene og uten hjelpeanretning kan etter nemndas syn ikke anses som noe ekstraordinært.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).